

TIKUVCHILIK FANINI O‘QITISHDA YANGI TEXNOLOGIYALARNING TURI VA AHAMIYATI

Irkinova Visola Bahron qizi,

Shahrisabz shahar 2-son kasb-hunar maktabi ishlab chiqarish ta'lim ustasi

Annotatsiya

Maqolada muammoli ta'lim texnologiyasi – o'qitish tizimi bo'lib, unda o'qituvchi darsda muammoli vaziyatni taqdim etadi, o'quvchilar esa uni mustaqil hal qilishi xususida so'z yuritilib, texnika bilimlarni ijodiy egallashga va fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam berishini “Ayollar ko‘ylagini modellashtirish” tikuvchilik faniga oid mavzular asosida tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: modellashtirish, tikuvchilik, ta'lim texnologiyasi, muammoli ta'lim texnologiyasi, o'qitish usullari, metodika.

Аннотация

В статье рассматривается технология проблемного обучения – система обучения, при которой учитель на уроке представляет проблемную ситуацию, а учащиеся решают ее самостоятельно.

Ключевые слова: моделирование, адаптация, образовательная технология, проблемная образовательная технология, методы обучения, методика.

Abstract

The article discusses problem-based learning technology - a teaching system in which the teacher presents a problem situation in the lesson, and the students solve it independently. Will be analyzed on the basis of topics related to sewing "Women's dress modeling".

Key words: modeling, tailoring, educational technology, problem-based educational technology, teaching methods, methodology.

Ma'lumki, muammoli vaziyatlarni yaratishning turlari va usullari, shuningdek, ta'limga bunday yondashuvning afzalliklari va kamchiliklari mavjud. Muammoli ta'limning maqsadi o'quvchining nafaqat yangi bilimlarni o'zlashtirishi, balki uni faol mustaqil izlanish orqali egallashning butun yo'lidan o'tishidir. Bunday yondashuv kognitiv mustaqillikni, nostandart muammolarni ilgari surish va hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Muammoli ta'limning uchta asosiy turi mavjud.

- **Muammo** o'qituvchi o'quvchilarga ular javobini bilmagan muammo yoki savolni taqdim etadi, lekin ular asosiy bilimga yoki uni mustaqil ravishda topish qobiliyatiga ega.

Bunday muammoli vaziyatlar o'quvchilarning yoshiga tushunarli bo'lishi, ularning tajribasiga javob berishi va haqiqiy materialga asoslangan bo'lishi kerak.

- **Nazariy tadqiqotda o'quvchilar** nazariy ta'lim muammosini hal qiladilar va shu orqali ular uchun yangi bo'lgan qoida, qonun yoki teoremani kashf etadilar. Aytishimiz mumkinki, ular kashfiyotchilar, xuddi shu tajriba usulidan foydalanib, ma'lum bir muammoni hal qilishga kelgan birinchi tadqiqotchilar yo'lidan boradilar.
- **Amaliy yechim topishda esa o'quvchilar** ma'lum bilimlarni yangi vaziyatda qo'llash yo'llarini izlaydilar. Bu odatda laboratoriya mashg'ulotlarida amaliy vazifalarni hal qilish formatida sodir bo'ladi.

Muammoli ta'lim texnologiyasining yaratish texnikasida o'qituvchi darsning tarbiyaviy maqsadlari uchun muammoli vaziyatni modellashtiradi. Buni qo'yidagi "O'zbekcha ayollar kiyimini modellashtirish" mavzu doirasida ko'rib chiqiladi. Eng avvalo, o'quvchilarga an'anaviy milliy ko'ylak gavda qismi to'g'ri siluetli, koketka chizig'i bo'ylab burmali bo'lish haqida ma'lumotlar beriladi.

Klassik o'zbekcha ko'ylak koketkasi asosan ko'ylakning gavda qismiga ulanadigan chizig'i bo'ylab oval shaklida bo'lishi uchun o'rtaga

ko'ylak dizayniga oid muammoli savollar beriladi. Masalan, o'zbekcha ko'ylak koketkasi asosan ko'ylakning nega gavda qismiga ulanadi? Nega ko'ylakning gavda qismiga ulanadigan chizig'i oval shaklida bo'ladi? Old tomonda koketka yaxlit yoki bo'rtli bo'lib, bo'laklari bir-birining ustiga o'tib turishi kerakmi? Shu kabi savollar bo'lajak dizaynerlarga beriladi.

O'qituvchi o'quvchilarni qarama-qarshilikka olib keladi va ularni muammoni o'zlari hal qilishga taklif qiladi. O'quvchilarga vaziyatni taqqoslash, xulosalar chiqarish va faktlarni solishtirish taklif etiladi.

O'qituvchi aniq savollar beradi va bir muammo yoki qarama-qarshi pozitsiyalar bo'yicha turli nuqtai nazarlarni taklif qiladi. Muammoli vazifa formulada noaniqlik, qarama-qarshi ma'lumotlar yoki aniq xatolarni o'z ichiga oladi. Shu bilan bir qatorda, muammoni cheklangan vaqt ichida hal qilish kerak.

O'quvchilar oldiga o'rganilayotgan hodisa, hodisa, jarayon yoki shaxsga o'xshashlikni topish vazifasi qo'yiladi.

O'qituvchi faktlarni ulardagi ob'ektiv qarama-qarshiliklarni ta'kidlaydigan tarzda bayon qiladi va shu bilan kognitiv qiziqish va ularni hal qilish istagini uyg'otadi.

O'quvchilarga muammoli savol va topshiriq beriladi - bu muammo bo'yicha u yoki bu nuqtai nazar tarafdorlari o'zlarining haqligini qanday isbotlashlari mumkinligi topshiriqlarda beriladi.

Muammoli masalani muhokama qilish suhbat shaklida tuzilishi mumkin, bunda o'quvchilar o'zlarining javoblarida mavjud bilim va ko'nikmalardan foydalanishlari mumkin. Bu darsning istalgan bosqichida qo'llanilishi mumkin bo'lgan eng dinamik usuldir.

Guruh bir nechta ma'lum bo'lgan yechimlardan birini, eng oqilonaini tanlashi kerak. O'qituvchi muammoli vaziyatni hal qilishda qanday texnikadan foydalanmasin, uning mohiyati mustaqil ravishda kashfiyotlar qilishga o'rgatishdir. O'qituvchi uchun o'quvchilarning izlanish faoliyatini rag'batlantirish va ularni yechimga olib borish muhim ahamiyatga ega.

O'quv darsi so'nggida o'quvchilar hozirgi paytda ayollarning milliy o'zbekcha ko'yagida ma'lum o'zgarishlar bo'ayotganiga o'z fikrlarini "Nilufar guli", "Muammoli vaziyat", "Bumerang" kabi muammoli metodlardan foydalanib ham bayon etishlari mumkin bo'ladi.

Milliy ko'ylaklarimizda gavda qismining silueti, xajmi va uzunligi modular ta'sirida o'zgarayotgani, koketka, yoqa, yenglarning kattakichikligi va shakliga ko'pgina omillar muhim asos bo'layotganini muammoli ta'lim texnologiyalari orqali yechim topadilar.

Adabiyotlar ro'yhati:

1. Афанасьев В.Г. Системность и общество. М., 1980.
2. Бабанский Ю.К. Выбор методов обучения в средней школе. М., 1991.
3. Беленок И.Л. Теоретические основы методической подготовки учителя физики. Дис. ... д-ра пед. наук. Челябинск, 1996.
4. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. М., 1989. 5. Волков И.П. Педагогические технологии. М., 1990.
5. Alikulova, M. (2023). ASPECTS OF DEVELOPING STUDENTS' BASIC KNOWLEDGE OF THE FAMILY. Science and innovation, 2(B9), 255-257.
6. Sherovna, M. A. (2022). Improving the system of modeling education of preschool children on the basis of national values in the family. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(3), 549-552.